

Ключевые слова: *социальное партнерство, партнерские отношения, компетентность, социальное взаимодействие.*

Nadezhda Lysytsya, Maryna Us. The benefits and opportunities of social partnership.

The essence of the concept of social partnership on the basis of the analysis of the categorical apparatus in the sphere of formation of partner relationships was defined. The potential benefits and opportunities of joint activities and interests of the subjects belonging to different levels and social groups in the framework of social partnership were identified and justified. The principles of voluntariness, equality, transparency and mutuality were revealed as the main principles of social partnership and competency – as a key condition for effective cooperation.

Keywords: *social partnership, partner relationships, competency, social interaction.*

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2016

УДК 378.147:81'276.6-027.63

© Лукашова Л. В., 2016

Лукашова Людмила Василівна

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

**ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ТЕКСТОМ
НА ЗАНЯТТЯХ З ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

У статті розглянуто особливості роботи з текстами на заняттях з ділової іноземної мови та досліджено основні етапи опрацювання текстів, подано різноманітні вправи для ефективного засвоєння навчального матеріалу.

Ключові слова: *універсальна дидактична одиниця, автентичний текст, аналіз тексту.*

Враховуючи бурхливий розвиток міжнародного співробітництва та глобалізації всесвітньої економічної системи, особливого значення набуває вивчення іноземних мов. Метою викладання іноземних мов в вищих навчальних закладах є розширення можливостей застосування студентами набутих знань з іноземної мови у відповідних ситуаціях майбутньої професійної діяльності та в побуті, вмінь адекватно надавати та сприймати інформацію, висловлювати свою думку та спілкуватися.

Без застосування роботи з різноманітними текстами не можна уявити вивчення іноземної мови, особливо це стосується ділової

іноземної мови. Як правило, з роботи над текстом починається вивчення нової теми. Як зазначає Барабанова, у немовному ВНЗ універсальною дидактичною одиницею професійно-орієнтованого навчання є автентичний текст, який надає фактологічний матеріал для організації навчального спілкування [1].

Мета статті – розглянути особливості роботи з текстами на заняттях з ділової іноземної мови та дослідити основні етапи опрацювання текстів, подати різноманітні вправи для ефективного засвоєння навчального матеріалу.

Робота над текстами проводиться в три етапи: завдання до читання тексту, завдання безпосередньо при читанні тексту та завдання після текстів. Перед читанням тексту доцільно підготувати студентів до розуміння та сприйняття тексту, викликати їх зацікавленість до змісту тексту, очікування на те, що буде подано в тексті. Для цього, в залежності від рівня підготовки студентів, можна використати різні вправи, наприклад:

1) аналіз назви тексту (визначення граматичних чи лексичних особливостей, переклад на рідну мову (в разі потреби);

2) припущення, про що може бути мова в тексті, які конфлікти можуть виникнути, про який час іде мова, де відбувається дія;

3) з'ясувати, що відомо студентам про тему, до якої належить текст – активізація знань (із досвіду самих студентів або з літератури, кіно);

4) опис картинок, які відносяться до теми тексту (ситуація, професія, учасники, можливі діалоги), картинки можна показувати по черзі, або відкриваючи поступово фрагменти;

5) перегляд відеоматеріалів, що знайомлять з лексикою за темою;

6) Brainstorming, асоціограма: перед читанням тексту студенти пишуть на дошці слова за темою, які вони знають. Після читання тексту це завдання може бути задане повторно, але з додаванням нових слів із тексту. Отримані відмінності можуть бути систематизовані. Цей метод особливо підходить для роботи з текстами, які мають певні упередження. Із слів, що записані на дошці або картці, можна пізніше побудувати речення.

7) знайомство з лексикою, дефініціями, які зустрічаються в тексті (частковий переклад основної лексики, вправи з складними словами);

8) вправа на повторення лексики «ланцюжок» – викладач називає слово за темою, студенти називають слово-асоціацію;

9) робота з картками (порівняння термінів та картинок, сортування лексики за групами);

- 10) складання коротких розповідей за словами, поданими на картках (робота в групах);
- 11) визначення вірних та невірних стверджень;
- 12) повторення граматичних правил, які є актуальними в тексті;
- 13) лексико-тематичні інтерактивні ігри (можна знайти в Інтернеті або розробити за темою тексту).

Якщо на першому етапі увага концентрується на інформаційному змісті тексту, то на другому етапі роботи розглядається мовний аспект, тобто форми граматичних структур, їхні функції, фонетика або нова лексика, що наведені у тексті-моделі.

Другий етап – читання тексту – може виконуватися вдома, особливо коли текст складний та потребує перекладу, або в аудиторії. Виходячи з цього й даються студентам завдання. Нижче подані деякі з вправ, що можуть бути використані на етапі роботи з текстом теми:

- 1) читання в групах;
- 2) читання за певним завданням (знайти...);
- 3) мультимедійна презентація;
- 4) додавання ремарок до тексту;
- 5) поділ тексту на абзаци у відповідності з поданим матеріалом, особливо якщо тексти досить складні для розуміння та мають великий об'єм;
- 6) підбір заголовків до абзців з поданих або придуманих студентами виразів; презентація окремих абзців тексту;
- 7) формулювання головної думки тексту чи окремих абзців;
- 8) виділення різнокольоровими маркерами окремих слів та фраз (в тому числі поданих окремо), думок, граматичних явищ, слів іншомовного походження;
- 9) робота з «пазлами» – реконструювання текстів за їх фрагментами;
- 10) висловлювання гіпотез щодо подальшого змісту тексту після читання частини тексту;
- 11) створення «mindmap», словника за темою або за текстом;
- 12) вправи на розуміння тексту (відповіді на запитання, вправи «так чи ні»);
- 13) вибір відповідей на запитання в формі «multiple choice»;
- 14) вправи «доміно» на реконструювання речень з тексту або запитання – відповіді;
- 15) заповнення таблиць за змістом тексту;
- 16) читання таблиць та діаграм, що зустрічаються в тексті;
- 17) систематизація інформації тексту, створення таблиць та діаграм за матеріалами тексту;
- 18) створення історії в малюнках чи картинках за змістом тексту;

Збірник наукових статей

19) вираз свого ставлення до інформації, поданої в тексті, фіксація ідей тексту;

20) створення коротких діалогів та монологів на основі тексту, заповнення тексту «реплік» окремих персонажів тексту;

21) написання твору, газетної статті, політичної промови;

22) заповнення пропусків у міні-тексті лексикою з основного тексту;

23) написання речень за допомогою лексичної таблиці за змістом тексту.

Лексико-граматичні вправи також корисно давати і після читання тексту, тому що вони дають можливість ще раз зупинитися на тому чи іншому граматичному явищі, яке може викликати певні труднощі, або відпрацьовувати вживання лексики. Такі вправи також можна запропонувати виконати самостійно і розробити до них ключі. Вправи можна запропонувати виконати як письмово, так і усно, щоб мати змогу залучити різні види пам'яті: зорову, слухову та моторну.

На третьому етапі – після читання тексту – виконуються репродуктивні вправи:

1) тренувальні вправи (drills) в імітації, відтворенні, стереотипних відповідях;

2) доповнити текст, написати інший текст, розширити окремі епізоди;

3) розробити альтернативні варіанти до тексту чи його частин;

4) назвати інші варіанти закінчення тексту;

5) написати анотацію тексту;

6) підготувати рольові ігри;

7) написати лист авторові тексту, персонажам, або відтворити листування, обмін e-mail між персонажами;

8) підготувати презентацію;

9) провести перемовини;

10) інсценувати телефонні розмови;

11) провести співбесіду під час прийому на роботу;

12) провести дискусію;

13) провести збори;

14) написати доповідь.

Студент, виконуючи вправи під контролем викладача, має можливість тренуватися у використанні мовних форм та кліше, з якими він ознайомився на другому етапі заняття.

Цей етап виглядатиме як модель певного виду спілкування, під час якого можна розглядати:

1) порядок проведення презентацій, зборів, ведення переговорів, телефонних розмов, співбесіди під час прийому на роботу, написання доповідей і листів;

2) правила поведінки та міжкультурні особливості ділового спілкування; 3) мовні кліше і штампи з відповідної теми.

Моделі ділового спілкування вводить викладач або використовує аудіо-та відеоматеріали. На цьому етапі аналізуються техніки, методи і стратегії спілкування з одночасним опрацюванням лексики. Під керівництвом викладача студенти виконують тренувальні вправи на вміння ефективно використовувати навички на вміння елементів спілкування та відповідну лексику, мовні штампи і кліше.

На останньому, продуктивному етапі, студенти одержують можливість вільної практики для закріплення навчального матеріалу, виконуючи орієнтовані на особистість завдання з широким використанням власного досвіду з метою вдосконалення усного як діалогічного, так і монологічного мовлення. Може бути використана індивідуальна, парна робота або робота в групах. Важливим моментом тут є зворотний зв'язок (feedback) студентів з викладачем, що допомагає студентам точно висловлюватись, вільно володіти мовним матеріалом та ефективно донести повідомлення у процесі спілкування.

Запропонований нами комплекс вправ для роботи з оригінальними науковими текстами за фахом, спрямований на формування навичок читання, сприяють організації та управлінню самостійною роботою студентів у цьому виді мовленнєвої діяльності.

Література

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ / Г. В. Барабанова. – К. : Фірма «ІНКОС», 2005. – 315 с.

2. D. Çigdem Ünal. Kreativer Umgang mit literarischen Texten. Fremdsprache Deutsch. – Hueber, 2013. – Nr. 49 – 66 p.

Людмила Лукашова. Особенности работы с текстом на занятиях по деловому иностранному языку.

В статье рассмотрены особенности работы с текстами на занятиях по деловому иностранному языку и указаны основные этапы работы с текстами, даны упражнения для эффективного усвоения учебного материала.

Ключевые слова: универсальная дидактическая единица, аутентичный текст, анализ текста.

Lyudmila Lukashova. The peculiarities of working with text at the classes on business foreign language.

Peculiarities of working with texts at Foreign Languages classes are considered in the article. The main stages of working with texts are mentioned. The exercises for further effective material acquisition are suggested.

Keywords: multipurpose didactic unit, authentic texts, text analysis.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2016